

CHÍNH SÁCH TÔN GIÁO CỦA CÁC CHÚA NGUYỄN Ở ĐÀNG TRONG THẾ KỶ XVII - XVIII

■ PHAN ĐÌNH DŨNG (*)

Năm 2023, TS.Lê Bá Vương phối hợp cùng 2 tác giả Phạm Đình Khuê, Trần Minh Ngọc biên soạn công trình Chính sách tôn giáo của các Chúa Nguyễn ở Đàng Trong thế kỷ XVII - XVIII. Sách do Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật phát hành. Đây là sách chuyên khảo, góp phần nghiên cứu về lịch sử - văn hóa Đàng Trong nói chung và tập trung về chính sách của các chúa Nguyễn đối với tôn giáo từ thế kỷ XVII đến thế kỷ XVIII. Cấu trúc của công trình: Lời nói đầu, Kết luận và 4 chương:

Chương 1: Bối cảnh lịch sử Đàng Trong thế kỷ XVII - XVIII

Chương 2: Nhận thức của các Chúa Nguyễn về vai trò của các tôn giáo ở Đàng Trong

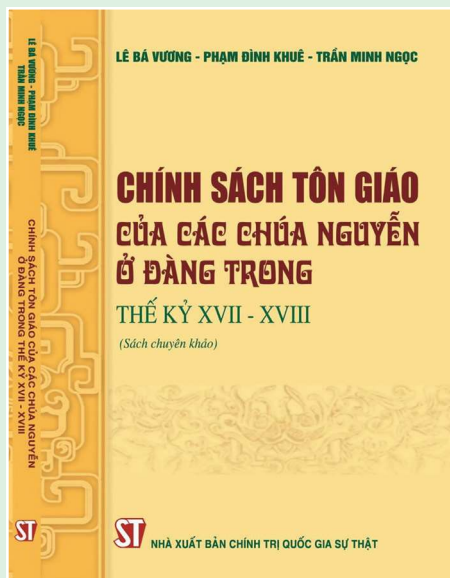
Chương 3: Chính sách của các Chúa Nguyễn đối với một số tôn giáo ở Đàng Trong thế kỷ XVII - XVIII

Chương 4: Một số nhận định, đánh giá về chính sách của các Chúa Nguyễn đối với một số tôn giáo ở Đàng Trong thế kỷ XVII - XVIII.

Đây là nguồn tài liệu tham khảo tốt cho việc nghiên cứu về lịch sử của đất nước Việt Nam trong một giai đoạn lịch sử cụ thể, về chính sách tôn giáo của chúa Nguyễn.

Từ giữa thế kỷ XVI, Nguyễn Hoàng bắt đầu đặt nền móng dựng nghiệp cho họ Nguyễn ở vùng đất Thuận Hóa. Ý đồ cát cứ của họ Nguyễn ngày càng bộc lộ rõ vào năm 1600. Khởi nghiệp ở đất Thuận - Quảng, các chúa Nguyễn từng bước tiến hành tổ chức khai phá, mở rộng lãnh thổ, xác lập chủ quyền trên vùng đất Nam Trung Bộ rồi Nam Bộ ngày nay. Thành quả từ công cuộc mở rộng lãnh thổ là đóng góp to lớn của các chúa Nguyễn đối với tiến trình lịch sử dân tộc Việt Nam, đồng thời tạo thế và lực cho Đàng Trong phát triển.

Đàng Trong là một vùng đất đa văn hoá, đa tôn giáo. Ngoài những nền văn hoá và tôn giáo mang tính bản địa, với chính sách đưa lưu dân từ Đàng Ngoài vào, đồng thời với việc tiếp nhận các nhóm di dân từ Trung Quốc, Nhật Bản... Trong quá trình

phát triển, Đàng Trong đã diễn ra cuộc va chạm, tiếp biến mạnh mẽ giữa các nền văn minh và trở thành điểm tụ hội, giao thoa văn hóa. Nhiều tôn giáo, học thuyết, luồng tư tưởng khác nhau như Nho giáo, Phật giáo Đại thừa, Đạo giáo, Thiên Chúa giáo xâm nhập và lan tỏa trên vùng đất phía nam sông Gianh, trong khi Balamôn giáo, Phật giáo Theravada cũng như Islam vẫn tồn tại và biến đổi.

Nội dung công trình nhận diện được bối cảnh xã hội Đàng Trong và phân tích các chính sách của các chúa Nguyễn đối với từng tôn giáo: tiếp nhận, phát triển, sử dụng... Dựa vào tôn giáo, đặc biệt là Tam giáo, các chúa Nguyễn xây dựng thiết chế xã hội ngày càng ổn định, sự phát triển tôn giáo cũng góp phần tích cực, là thành tố quan trọng tạo dựng nền văn hóa Đàng Trong. Tuy nhiên, các chính sách tôn giáo của các chúa Nguyễn chứa đựng một số hạn chế đưa đến những hệ quả tiêu cực, chủ yếu bắt nguồn từ quan điểm về vai trò cũng như tác động của các tôn giáo nói chung chưa đầy đủ, đúng đắn nên đã dẫn đến các quyết định ở một số thời điểm, một số đối tượng không phù hợp./.

(*) Đại học Văn hóa Thành phố Hồ Chí Minh - SĐT: 0919486676 - Email: pddungdn@gmail.com